

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrio, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Symmaria Brevia Libri I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](#)

SUMMARIA BREVIA

L I B R I I.

Æmonum superbia, odium. & dol.	A
Scriptio nis occasio & diffi- cultas.	B
Auctoris consilium & insti- tutum.	C
Operis necessitas.	D

Locus ad Ephes. 6. vers. 12. explicatus.

Hæretici Hispani duo Magi.

Pseudo christi, & Pseudo iohannes plures.

Hodie tot malefici propter defectus hædi. E B
Virginis liber damnatus.

Hæretici plerumque simul malefici. F

Hæretis cur in maleficis soleat desinere. G

Geneuefscs Striges.

Precatio Scriptoris.

L I B . I . D E M A G I A .

Cap. I. De superstitione & eius speciebus.

Pietatis cultores aliorum ab his futuri ex
Sibyl, libris.

Etymologia superstitionis, secundum si. A C
dorum, & locus eius explicatus.

Superstitione Christianis in malam partem B
sumitur. Lucas Act. 17. v. 22. explicat.

Superstitione & religio differunt contra Epicurus. Locus Cicer. emendar. & Alius C
Nonij. Lactantij dictu discessum. Religio
quid sit, quæ via illi contraria, quomodo
sit excessus in religione? Superstitione falsi
cultus, id est D. quod idololatria, quæ duplex ta-
cita, & expresa. Superstitione indebiti cultus.
Locus I. Paral. 16. v. 2. 6. explicat. 7. 8.

Cap. II. De magia definitione, divisione, & Ma-
gorum varijs appellationibus.

Magia in corpore quid. Dupliciter diuidi- A
tur ab efficiente caula, & a finali, ab illa B
in Naturalē, Artificiosā, & Dæmoniacā;
ab hac in bonā & mala, mala definitio, &
quatuor species. Magia specialis. Diui- C
natio. Maleficiū. Vana obseruātia, quid. D
Magorum varia ex S. S. nomina, quid ob,
אָנוּבָּאָכְנֹתָיְדֻעַּןְ וְנִרְבָּלָהָןְ.
עֲנֵןְ חַכְּמָהְ לְחַחְשָׁןְ.

Locus Exod. 22. v. 18. quid, ibi malefici? aulis

4. Reg. 9. v. 22. Isobel malefica, Samaritanus
hoc malum affrictuit. Samaritanus pro in-
cantatore dici solitum. Locus Ioana. 8. v.
48. & 49. φαραωνίδος quid significet
LXX. interp. Græcorum nomina: οὐδείς
δός, μάγτις, φαραωνίδος, γόνης. E

Latinorū; Magi, venefici, Thessali, Chal-
dæi Augures, Arioli, Aruspices, Gene-
thliaci, Lamia, Striges, Masæ, Veratti-
ces, Sortilegi, Sortiarii.

Cap. III. De Magia naturali, seu physica.

Persarum Magia duplex, naturalis & su- A
perstitiosa. Quod initium seu origo vtri- B
usq; ? Sanctoritæ quales Magi fuerint.

Magia naturalis definitio & exempla. C

Qualis Magia, Salomonis, Trium Regū,
& Apollonij. Magia naturalis diuisio.

Judicium Guilhelm. Pari & Robertus Trie-
zins, Picatrix, Agrippa, Anselm.

de scri- Parmentis, Petrus de Abono, Ci-
ptis, quæ in chus Esculanus: Alchindus, Ge-
hoc ge- ber, Roger, Bacon, Raimun. Lul-
nere e- lus, Arnol. Villanouan. Ponceus
dicta, & Ardoinus.

Cardanus de subtilitate & Var. Ioan.

quæ li- Baptis, Portæ, & Anton. Misardi

cita, Magia naturalis. Alb. Magni libri

quæ il- quidam. Pomponat, deincanta-

lita, Esculanus in Sphæram de Sa-

&c. crobosco, Ioan. Franc. Pici Magi-

ca. Ioan. Bodini libri.

Q. I. Quid cœli aspectus & influxus ad Magicos
effectus conferat:

Fundamentum magorum ab astrologia A
muruarum; de imaginibus cœlestibus &
earum sympathia cum inferioribus refuta-
tum, et ponsum argumētis eorū. Nu- B
gacitas detecta ex iporummet positio- C
nibus. Cœlum & astra anima experia-
sunt. Regula ad intelligēda varia SS. loca,
quæ videtur ijs anima tribuere. Influxus D
tæ an. vilæ, & quales. Quid cœli & astra in
hæc inferiora possint. De dieb⁹ criticis. E

Articulos de hac re Paral. confirmat. F

Q. II. An huiusmodi effectus magici miraculo-
similes oriri possint ex hominis naturali com-
plexione?

S U M M A R I A

An animæ humanæ r̄cs materiales omnes obediāt; q[uod] nou. cont. Aufsen & Pomo. Anatum. Neque hoc prouenire ex tēpera-B mēto æqualitatis, cōtra quoslā medicos. Nullos nalcī medicos vel fascinatores.

Q. III. Quanta qualis que sit via imaginationis quo ad huiusmodi effodiens?

Plurimū potest in corpus propriū. Noctambuli, & horū causa. Exemplum mirabile. A Quæ ad hoc concurrere debeat. Aliquid B aliquando in corpus prox. & dispositū: D In corpus distas aut dispositū, nihil potest omnino contra multos. Imaginatio nō D potest alii loco mouere, facare, vel fascinare, nec potest tēpestates vel pluuias cire. Calpurnij locus explicatus. Gencl. 30. Locus. De varietate partus proprii imaginationē vel ante conceptū vel post. Varia exempla: Et an sufficiat alterius parentis imaginatio. Pauones albi quo pacto fiāt. D. Augustini locus,

Q. IV. An solo consadū, afflatu, visu, voce, ofcū, vel nudi linteī applicatione vulnera vel morbi sanari, & alia huiusmodi mira perfici possint naturaliter?

Fundamentum eorum, qui affirmant. Sed A contra. Non esse hoc tribuendū voci soli. De tāro cadente & erecto. De parentum excretione exempl. Westphalæ mulieris filium voce reddētis immobile. Nec et. B iam aspectus, ne cum imaginatione, id potest. Visu fit recipiēdo nō emitendo. Amor quomodo nascatur aspectu. itē lippitudo. Infectio speculatorū per aspectū mēstruata. aspectus veterar. quomodo nō ceat pueris. Galgalus quomodo sanet ictejū. Quo pacto lupi ingrātia reucedinem. Strutiocamelus & testudo at visu ova excludant. Leo cur metuit gallinaceum. De Hispaniæ C Zahauriz, leulynceis. Nec etiam conatus solus ad hoc sufficit. D

Expli-   torpedine ista. hyænæ umbra, cantur   Serpente & queru[n]o folio, vel variz ex ibidē penna. viperæ, & fagina perien- virgula. vespertilione & folijs placani capra & eringio. aquilæ tiae, de pennis. lepore marino. lupinis lagninisque fidibus.

De Echincide seu remora. vna fides alterius citharæ invitum prouocat. De magnete & ferro, tāro ad siccam alligato. De puel- la napello enutrita. De cadavere sanguinante in præsentia occisoris. Locus Lu-

A cret, explica, fundamentum Pomponati. Donum sanitatum est B donum Dei & gratia gratis data. de septima prole mascula, De Anglia Regum chrismate Elizabetha an hoc donum habeat. Tookeri liber discussus: huic pertinent filij Parasceues in Belgio. De regibus Franc. & Ang. de Pyrrho rege. Quidam aliquando contactū F sanarunt. De salutatoribus Hispan. disputū. Nauarri locus explic. Veracruzij funda- menta discussa. Mendacia salutatorū G & superstitiones. De Pici herba & simil. H. Fundamentum Pompanati euertitur. De gentilib. S. Pauli & curatio ac militari fallo a scripta D. Ans. De duobus pueris Alb. Magni. De Pfillis & Matis Alchimi locus.

C Cap. VI. De Magia artificiali. Magia hæc quædam diuinatoria, quædam, A operatrix, Operatrix quædam Mathematica, quædam Prestigiatrix, Mathematica exēpla varia & auctores. Os aeneū Alb. Magni locutum non fuit, contra Guiliel. Parisi. & alios. Prestigiatrix exempla plurima. B Virgo Colonensis, Triscilinus. Sadeckias Iudæus, Eunus, Liodorus Cæsarij Malte- sius, Quando illicitæ operatrix, & natura- lis: fraudeus.

D Q. I. An vis charact. annulorum sigillo: & ima- gin. sit, quædem magi concordum? Opiniones variæ. Imaginū triplex gen⁹, & A desingu. ve. De sigillis & characteribus. B Nulla his omnib. vim inesse. Sigilla Her C metisis, & Lud. Dulcis lib. notat⁹. Cai. & D & Pomp. fundamenta subruuntur. Figura an vis sit illa formaliter, siue, qua figura.

E Q. II. An numeris magico vis vila? Quomodo Partes de numeris Philosophia- ti. Pars abnutina defendit. De anno cli- masterico & partu octimestri. De herba Pentaphylli, de granis heliotropij, de li- gaturis, de pilulis inæquali numero datis, de numeris musicis. Quo sensu magi loqua- tur de numero. C. Pet. Greg. reprehēnitus. & Patres defensi. Fabij Paulini liber, de numero septenatio. De vi musicis Orhei fusissime disputatum, & Platonica delina refutata, Macrobj locus. Magnes. Pädau- ra, Androdamas. Automata Ferd. II. At- chiducis. Speculorum infectio. Echo. Sc- lenites, Theriaca. Marsilij Ficini regulæ notatae, & Tarantule mortis & curatio. Ques. III. An verbis & incantationibus vis in- sit morbos sanandi, aut alia miri- fica perficiendi?

Varii

Varij errores, & eorum fundamenta, Vera A sententia explicatur & probatur. De po- B culo Zelotypiae Naturalis operatio quo- modis sumatur fusè explicatur & clare Ordo terè naturalis, miraculosus, & præter- naturalis, seu superficiosus, quomodo differant; ite artificialis ordo quod, quid, & quantu possit. Spondani error. C. Pomponatij futilia fundamēta. Ferrerij, Pici & Petri Gregorij & Thuanij dicta discussa. Stulta magotū D. Fundamēta, Ananias incaute quia de hac re. Nulla cœlestibus rebus cū verbis sympathia. Nulla certis verbis vel nominibus, quā talia sunt, vis maior quām alijs. Nomina nō sunt viræ participia, nec radix rerum quas significant. Quomodo E Deus nomina rebus vocat Psalm. 146. v. 4. Q[uo]d nodo quorundam nomina scripta in cœlis, Luc. 10. v. 19. Nomina non significat per influxum cœlestem. Complexæ ora- F tionis nō est vis maior quām incomplexæ soluuntur argumenta Agrippæ. Circum- stantia, quas addunt variz & vanæ. G

Quæst. IV. De amuletis & periaptis.

Romanorū amuleta, præfiscini. Græcorū A quoque & Iudæorū Phylacteria. Christianis quæ licita, & quæ non. Cirtulus nota- B tus Q[uo]d vis horum. De Hispanico Gagate pueris appendi solito. D. Basilius. Incertus, Chrysoſt. & Hier., explicati. Alex. Magni numismata superstitione Exempla S. Si- C meonis Sali, & D. Antonini. Explicatur c. 1. & 4. 2. 6. q. 1. D. Leonij falsò inscripta ora- tio. Hæretici visi his falsis periammati Fal- fa in quibus vana angel. nomina, quæ scri- ptura non nouit: & de his decretū Concili- Rom. sub Zacharia contra Adelb. hæret. D Cap. V. Ars aurifactoria, quam Alchimiam vo- eant, ad quam Magia speciem sit referenda?

Quæst. I. An hac arte verum aurum con- ficiatur?

Seſt. I. Quid sit, & quando hæc ars inuenita? A Alchimia nec Græcum, nec Arabicum, sed Hebræum vocabulum. Ægyptus nō vocata Chemia, sed Cham, sive chammia, cōtra Plutarchum. Alchimia descriptio, cur B ſragitica dicta. Manilij loc⁹ explicatus. C Chymices laudes, explicata inſcriptio ve- D tus. Chrysopœia quæ origo & antiquitas, refutatur fabulæ multæ ſemiblasphemæ. De Adamo, de Noe, de Moſe & ſorore eius Mariâ, de Salomone. De Pandoræ poculo, vellere Colchico, de femore aureo Pytha-

gorę, de Crateuſ sacro terræ opere, Loc⁹ E Elđr. 4. cap. 8. v. 2. fuit hæc ars sub Caligulā, & Diocletiano. Græci de ea scriptores Zozy- mus & Nicephorus Blemmidas. Præcipu⁹ non primus Gebrus Arabs.

Seſt. II. De efficacitate artis in auri produ- A ctione. Argumenta putantiū non poſſe au- rum verum, ostenditur ea non probare. De nominibus lapidis philosophicali, & de eius- dem materiâ & modo conficiendi. De na- turâ metallorum. Ea esse inanimata, acc B viuete, De metalli generatione. Paracelsi- starum locutiones improprie. Aurū faci C lius igni ex metallo, quām in terra reis gignatur metallum. Auri cauſa efficiēs. De ſanda racha, orichalco, ſtomonate. De me- D tallorum præcipue auri materiâ. Duplex materiâ remota & proxima: A cito teleorū doctrina defenſa, de re noſt̄a Chemyc. ſen- tencia explicata & defenſa, conciliataq; ne, nempe de proximâ, quomodo resolatio E fiat in hæc princip. proxima. De artis & F naturæ potestate ac vi. An metalli vniuersa ſpecies, aurum? Definitio metalli. Diuerti- tas ſpecifica, nō ut probatu per defini- generis. Poſſunt imperfecta & etiā mō. tra de inferioribus ſuis predicatori. Poſſet inani- matorum ſpecie diſcretum in certa pro- xima eſſe cādem, aliter atque aliter diſpoſita. Cur citius aurum fiat per artem, quā G per naturam. An gemmas ſic poſſit ve- H ras producere. Agens principale hic eſt ſe- I men auri.

Seſt. III. De cādem efficacitate. Probabile A eſt ſi aurum produci poſſe. Calor ignis ad varia efficax, vt & nativus. Variata trās. B formationum experientia. Ex cadauere vespæ & crabrones, Ex ſimo ſcarabæi. Ex baſilico ſcorpij. Ex auripigmento aurū Cay- ri fornicacibus educetur ex ouis pulli Galena plumbi vena. Vermiculi mutuantur in muſcas ſal, birumen, armamentum artificio fiuat, nō minus quām natura. Triticum & ſiliq; muratur in inuicem. Loliū cōma- tatum in triticum. Calchitis migrat in M. ſit. Ligna per aquam lapidescant. Fructus arborum, & fruſtra nauium fiunt anates in Scotia. Dæmones ſaltē morunt mo- C dos transmutandi metalla.

Seſt. IV. Aliqui verum aurum fecere. Gallus q̄tidam. Arnold. Villanova. Ber. A Treuſ. Raim. Lullus. Anton. Taruſin. D. Græculo tēpore Anastasi. Relpoadeatur B exempla impugnantibus. explicatum cap

SUMMARIA LIBRI PRIMI.

spondent de criminis falsi, in extiā. Testimonia pauperum, vel sociorum aut familiarium quae admittenda. Nemo ultimum artis vilius apicem consequitur.

Quesit. II. An Chrysopœia habenda in numero artium ingenuarum, an mechanicis an- numeranda?

Secundum se est ingenua & pars Physicae, A per accidens Mechanica. Qui Chymici sint mechanici. Qui sint philosophi.

Quesit. III. Alchimia ad quam Magia spe- ciem pertineat?

Pertinere ad omnes ostenditur.

Exempla A
 { Naturalis,
 Artificiosæ,

Dæmoniacæ

Et Deuforizæ.

Quesit. IV. Licit an illud sit Alchimia.

Iure communi non est prohibita, explicatur cap. Episcopi 26, quesit. 5. & cap. Spondent, de crim. falsi in extrauag. com.

In foro conscientiæ paucilimis est permitta propter circumstantias varias.

Quomodo peccatur defectu finis, per auari- tiā. Auro alchimico quo pacto licet utri. C

Non ad commercia, nec medicinas: quando ad ornatum & vtilitatem. Nunquam admisce- dum moneta stultum, hic lucrum petere.

Peccatur etiam per curiositatem, & quam

hoc sit periculosum.

Quomodo peccatur ratione modorum, D
 huc mediorū, si ex superstitione vel pacto.

A | cum dæmonie Alchimista multi, Magi vel saltē suspecti. Presumptio Magiæ est cōtra Alchimistas & de facto fit adhuc in superstitiosis, vergūt in maleficium philtro- rū vel venenorū. Peccatur etiam quando sacra scripture verbis vel sacrī picturis abutuntur. Quomodo peccetur ratione E temporis, male impensi, aut omisiōs alijs oportunitas, ad qua quis tenebatur.

B | Quomodo peccetur ratione personæ, quia F non satis diues, patui iudicij, aut ingenij. Gaudētes decipere, seu versipelles Inconvenientes, vt luxuriosi & iracudi. Variabiles, incōstantes, impatiētes, indocti & philosophia imperiti, superbi, curiosi, impij, in- iusti, non timentes Deum, nec proximum amantes, vel impuri.

C | Quomodo quisque se ipsum debet exami- nare. Quomodo confessarius se debet H gerere cum alchimico pœnitente. De opiniōne puratium posse hominem hac arte verum gigni.

D | Lex Angliae deberet vbiique promulgari. I & seruari, vt non nisi Principis permisso hæc ars exercetur à subditis.

E | Ars ista facilis licita, imò ferè peculiaris K Principibus, aut valde opulentis. Opinio illa communis Iuristarum non excusat à peccato in hac re, & quare.

L | Quam vim vbiique debeat obtinere dict. cap.

spondent.

PRO-